

Vetenskapliga sanningar och feministiska myter

I en nyligen publicerad bok presenterar och avfärdar samhällsdebattören Pär Ström vad han betraktar som sex olika "feministiska myter". I denna artikel granskas framställningen. Vi finner att den på en rad punkter vilar på en mycket svag empirisk grund. Pär Ström använder sig av statistik och citat på ett selektivt vis och verkligheten är mer komplicerad än vad han vill ge sken av.

I våras kom det ut en bok som märkligt nog inte har blivit föremål för några sakkunniga recensioner utan bara för arga (eller entusiastiska) kommentarer av diverse debattörer. Boken heter *Sex feministiska myter* och är skriven av ingenjören och IT-experten Pär Ström.¹ Syftet med boken är i högsta grad vällovligt. Pär Ström vill fördjupa diskussionen om kvinnors och mäns position i samhället, en diskussion som enligt honom kommit att bli alltmer snedvriden och orealistisk. Han menar att "den feministiska rörelsen" har lyckats sprida en massa felaktiga myter om könen, om deras egenskaper och ställning i samhället och därmed lyckats kapa åt sig problemformuleringsprivilegiet. Det här är naturligtvis viktiga frågor och varje försök till fördjupning av denna diskussion måste välkomnas. Men . . . lyckas Pär Ström verkligen fördjupa diskussionen, eller kommer han bara med lika enkla påståenden som den förmenta motståndaren?

Boken är uppdelad i sex kapitel, vart och ett ägnat åt en "feministisk myt" som belyses och avfärdas med hjälp av diverse lätt tillgängligt material. "Myterna" är följande:

- Kön är en social konstruktion
- Kvinnor får lägre lön för samma jobb
- Kvinnor har svårare att göra karriär
- Män slår kvinnor
- Kvinnor dubbelarbetar
- Kvinnor får sämre sjukvård

Enligt Pär Ström har dessa påståenden inget stöd i verkligheten. Eftersom de flesta av "myterna" berör nationalekonomiska områden så kan det vara intressant att se vad den nationalekonomiska forskningen säger om dem. Även för de påståenden som inte är direkt nationalekonomiska (som "Män slår kvinnor") kan vi nationalekonomer relativt lätt bedöma halten hos den statistik som finns, fast vi inte har kriminologisk utbildning. Vi ska därför i

**ANNE BOSCHINI,
ASTRI MUREN,
MÅRTEN PALME
OCH MATS
PERSSON**

Anne Boschini är docent i nationalekonomi vid Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet, och forskar om ekonomisk jämställdhet.
anne.boschini@ne.su.se

Astri Muren är docent i nationalekonomi vid Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet, och forskar inom experimentell ekonomi.
astri.muren@ne.su.se

Mårten Palme är professor i nationalekonomi vid Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet, och forskar om socialförsäkringar.
marten.palme@ne.su.se

Mats Persson är professor i nationalekonomi vid Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet, och forskar om offentlig ekonomi.
mats.persson@iies.su.se

Vi tackar Emma von Essen för kommentarer.

¹ Pär Ström: *Sex feministiska myter*, Stiftelsen Den nya välfärden, 2011, 89 sidor, ISBN 978-91-977488-3-4.

denna artikel kortfattat granska Pär Ströms ”myter” och det vetenskapliga stödet för dessa.

1. Kön är en social konstruktion

Enligt Pär Ström finns det ett ”feministiskt” synsätt: det existerar inga biologiska skillnader mellan kvinnor och män – de skillnader vi kan iakttä, åtminstone vad gäller beteende, är resultatet av inlärning och sociala roller. Den tanken brukar föras tillbaka till den franska filosofen Simone de Beauvoir (”Man föds inte till kvinna, man blir det”) och Pär Ström anför mängder av biologisk och medicinsk forskning som tyder på att det visst finns skillnader mellan kvinnor och män.

Här använder han sig av ett gammalt beprövat debattknep: han bygger upp bilden av en motståndare som egentligen inte finns och utrustar denna med extrema åsikter. Ingen seriös människa anser väl att alla könsskillnader uteslutande kan förklaras av sociala faktorer.²

I slutet av kapitlet lämnar Pär Ström dock retoriken och går in på en sakfråga, nämligen hur begåvningsfördelningen ser ut för män respektive kvinnor. Enligt honom finns det här en rent biologisk skillnad: män och kvinnor har ”samma genomsnittliga intelligens, men intelligensen har större spridning hos män. Det innebär att det finns fler träskallar och genier bland männen, medan kvinnorna är mera samlade i mitten av skalan” (s 18). Detta synsätt blev berömt i massmedia 2005 när Harvard Universitys dåvarande rektor, Lawrence Summers, påstod att en av anledningarna till att så få kvinnor var professorer inom naturvetenskap och teknik vid toppuniversitetet var att män har en större varians än kvinnor vad gäller intelligens och matematisk förmåga.³

Summers uttalande väckte stor uppmärksamhet och det har under de senaste fem åren gjorts mycket forskning på området. Bilden är splittrad. Somliga forskare har funnit att män har större varians oavsett vilket land eller vilken kultur man undersöker.⁴ Det skulle i så fall kunna tolkas som ett stöd för Pär Ströms påstående: den större manliga variansen är biologiskt, snarare än kulturellt, betingad. Andra forskare har dock funnit motsatta resultat: det eventuella överskottet av högpresterande män beror på tid och plats, vilket motsäger att det skulle handla om biologiska skillnader. I synnerhet verkar det som om överskottet av mycket matematiskt begåvade pojkar minskar eller rent av försvinner i samhällen som kännetecknas av hög jämlikhet mellan könen.⁵

Tanken att män uppvisar större variabilitet (i både positiv och negativ mening) är fascinerande och tycks ha funnits under lång tid. Men att

² Att Pär Ström (s 9) ändå lyckas hitta en skrivelse från Margareta Winbergs kansli från 2002 som eventuellt kan tolkas på detta sätt är inte något bevis för att regeringen, ens år 2002, hade den åsikten.

³ Talet kan hittas på <http://web.archive.org/web/20080130023006/http://www.president.harvard.edu/speeches/2005/nber.html>.

⁴ Se Machin och Pekkarinen (2008).

⁵ Se Pope och Sydnor (2010).

detta skulle vara ett entydigt biologiskt faktum, vilket Pär Ström påstår, är inte allmänt accepterat bland forskarna. Angående idén om mäns överlägsna matematiska förmåga i toppen av intelligensfördelningen finns det en intressant studie som visar hur lätt kvinnors och mäns testresultat kan manipuleras att anpassa sig till samhällets förväntningar. I studien lät man kvinnor och män lösa ett matematiskt problem rörande sk spatial rotation – vanligtvis sinnebilden för manlig överprestation. Det visade sig att om man före testet påpekade för försökspersonerna att det inte finns några genuskillnader så blev testresultatet i stort sett detsamma för kvinnorna som för männen.⁶ Detta antyder att även de mest vedertagna könsskillnaderna kan vara socialt konstruerade.

2. Kvinnor får lägre lön för samma jobb

För att slå hål på denna ”myt” inleder Pär Ström med en helt rimlig diskussion av vad man egentligen menar med lägre lön. Han påpekar att man naturligtvis inte kan jämföra inkomster rätt av; man måste ta hänsyn till arbetstidens längd (under förutsättning att den anställda själv kan välja sin arbetstid) liksom till de anställdas erfarenhet och utbildning och även till mer svårbedömda faktorer som arbetsuppgifternas art och svårighetsgrad m m. Endast om det kvarstår någon löneskillnad, till kvinnornas nackdel, sedan man tagit hänsyn till alla dessa faktorer kan man säga att kvinnor får lägre lön för samma jobb. Men sedan kommer han inte så mycket längre.

I stället börjar han med att citera ett antal rapporter från arbetsgivarernas organisationer (för statsanställda *Arbetsgivarverket*, för kommunal- och landstingsanställda *Sveriges kommuner och landsting*, för privatanställda *Svenskt Näringsliv*). Dessa organisationer är helt samstämmiga: deras medlemmar diskriminerar inte sina kvinnliga anställda.

Detta låter ju betryggande – men är det troligt att arbetsgivarernas organisationer skulle säga något annat om sina medlemmar? Konstigt nog frågar inte Per Ström vad *arbetstagar*ns organisationer anser om saken.

Sedan redogör Pär Ström för en studie av Eva Meyersson och Trond Petersen (1997) som omfattar ett stort antal anställda inom privat sektor, med detaljerade data om arbetsplats och om arbetsuppgifternas art. Det är en mycket ambitiös studie och genom en omfattande analys av dessa data finner författarna att de ”oförklarade” löneskillnader som finns är ganska små – dvs att kvinnor diskrimineras inte särskilt mycket i lönesättningen. Pär Ström citerar en strategisk mening hos Meyersson och Petersen: ”direkt lönediskriminering är inte längre ett problem” (citatet återfinns på s 23 i Meyersson och Petersen).

Det är ett mycket selektivt citat. För det första visar Meyersson och Petersen att direkt lönediskriminering inte alls har upphört: för LO-kollektivet är den oförklarade löneskillnaden faktiskt 1,5 procent och för tjänstemannakollektivet är den 5 procent (siffrorna avser år 1990). Man kan naturligt-

⁶ Se McGlone och Aronson (2006).

vis tycka att så små skillnader ”är inte längre ett problem” – men likafullt finns de där.

För det andra kan dessa siffror såväl överskatta som underskatta de verkliga skillnaderna. Ett skäl till att de överskattar de verkliga skillnaderna diskuteras av Meyersson och Petersen vad gäller tjänstemannakollektivet. Det finns också skäl till att siffrorna kan underskatta de verkliga skillnaderna. Ett sådant skäl är naturligtvis att om en arbetsgivare godtyckligt vill ge en viss anställd (t ex en man) mer betalt, kan arbetsgivaren helt enkelt tilldela honom en lite tjugigare titel, utan att för den skull ändra arbetets innehåll. Då får den kvinnliga och den manliga löntagaren två helt olika befattningar i Meyersson-Petersens statistik – och någon ”oförklarad” löneskillnad finns därför inte. Exemplet visar hur svårt det är att avgöra vad som egentligen är ”lika arbete”. Även om två personer har exakt lika arbete kan de av olika skäl ha olika titlar. Därmed har problemet sopats under mattan och lönestatistiken blir missvisande.

Ytterligare en fråga är relevant i detta sammanhang. Meyersson och Petersen påpekar i sin artikel att ”lika lön för lika arbete” (om man nu kan mäta vad som menas med lika arbete) inte nödvändigtvis utesluter diskriminering på arbetsmarknaden. Kvinnliga börs-vd:ar får kanske lika hög lön som manliga börs-vd:ar – men ytterst få kvinnor får dessa jobb. Diskrimineringen tycks således ligga i karriärmöjligheterna, snarare än i själva lönesättningen när man väl gjort karriär (se punkt 3 nedan).⁷

Bakgrunden till den yrkesmässiga segmenteringen som missgynnar kvinnorna i lönehänseende forskas det om på många nationalekonomiska institutioner runt om i världen. Pär Ström ger däremot intrycket att Meyerssons och Petersens artikel är sista ordet i frågan. Men så är det inte alls.

3. Kvinnor har svårare att göra karriär

I detta kapitel vänder sig Pär Ström mot uppfattningen att det finns ett s k glastak som gör det svårt för kvinnor att nå de högsta positionerna i samhället – med andra ord att kvinnor diskrimineras på arbetsmarknaden för högt betalda arbeten. Han hävdar i stället att den lägre representationen av kvinnor på karriärposter kan förklaras av att kvinnor inte är intresserade av att göra karriär.

Om detta finns mycket att säga. Till exempel finns det ingen motsägelse mellan förekomsten av diskriminering och könsbundna preferenser: kvinnor kan faktiskt vara diskriminerade även om de i genomsnitt är beredda att lägga mindre tid på att arbeta.

Hur ska man då kunna avgöra hur stor del av kvinnornas underrepresentation⁸ på höga poster som beror på deras eget val och hur stor del som beror

⁷ För en bra översikt av forskningen om könslöneskillnader se Altonji och Blank (1999).

⁸ Underrepresentationen varierar naturligtvis mellan olika samhällssektorer beroende på hur massmedialt synliga dessa är. I exempelvis regeringen tycks kvinnor inte alls vara underrepresenterade, medan kvinnorna är starkt underrepresenterade i börsbolagens verkställande ledningar.

på diskriminering? Som alltid när data påverkas av individernas egna val är detta ett mycket svårt empiriskt problem. Man kan naturligtvis gå och fråga folk vad de tror om saken; Pär Ström citerar en rad företagsledare (s 41) och dessa hävdar att de minsann inte alls stoppar kvinnor i karriären – snarare tvärtom. Som vetenskaplig metod är detta inte alls övertygande.

Trots de svåra metodologiska problemen på detta område (hur ska man veta om en viss persons långsamma karriär beror på eget val eller på yttre hinder?) finns det några vetenskapliga studier som måste sägas visa att könsdiskriminering förekommer. Ett känt exempel från Sverige är Wennerås och Wold (1997) som finner att kvinnliga sökande missgynnas vid tilldelning av forskningsmedel. En om möjligt ännu mer övertygande amerikansk studie är Goldin och Rouse (2000) som analyserar effekten av ändrade procedurer vid provspelningar hos amerikanska symfoniorkestrar. När de personer som skulle fatta beslut om anställning inte fick veta könet hos de sökande – musikerna placerades bakom en skärm under provspelningen – blev resultatet att fler kvinnor än tidigare anställdes. Bägge dessa studier är speciellt intressanta eftersom det inte fanns någon skillnad i ambitioner och karriärval mellan kvinnor och män; samtliga hade sökt de utlysta musiker-tjänsterna (respektive de utlysta forskningsmedlen). Tendensen att anställa (tilldela medel till) relativt få kvinnor när de sökande inte var anonyma kan därför inte förklaras med hänvisning till kvinnornas egna val.

Frågan om karriärmöjligheter är alltså fylld av svåra empiriska problem och bortsett från ett litet antal specialfall (som de två exemplen ovan) torde det vara nära nog omöjligt att bevisa att kvinnor frivilligt väljer bort att satsa på högre befattningar. Ändå kan det kanske förhålla sig på det viset, vilket Pär Ströms sagesmän i kapitel 3 påstår. Eller också kan det vara så att kvinnorna faktiskt diskrimineras och utestängs från högre befattningar, vilket de studier vi hänvisade till ovan tyder på. På grund av dessa svåra empiriska problem kan det ändå vara intressant att fråga forskare på område vad de tror om saken – även om de inte kan veta säkert. Och det är den metoden Pär Ström har valt: han har frågat folk vad de tror.

Vi vill dock hävda att hans urval av sagesmän i denna fråga är ensidigt. Ett par sagesmän som han av någon anledning inte valt att fråga är forskarna Eva Meyersson och Trond Petersen, som Pär Ström ju hänvisade till som auktoriteter vad gällde ”myt 3” ovan. Dessa har nämligen även skrivit om s k glastak i karriärmöjligheterna för kvinnor. Deras uppfattning är att det faktiskt existerar ett sådant glastak och att åtminstone en del av glastaket inte beror på ett eget val (dvs att kvinnorna själva skulle välja att inte göra karriär), utan på diskriminering.⁹ Men av någon anledning hänvisar inte Pär Ström till dessa forskare – och det kan inte gärna bero på att han anser Meyersson och Petersen vara opålitliga och illasinnade representanter för ”den feministiska rörelsen”. I föregående kapitel ansåg han ju att de var pålitliga auktoriteter och att deras bedömningar var värda att tas på allvar.

⁹ Se t ex Meyersson och Petersen (2006).

4. Män slår kvinnor

I kapitel 4 menar Pär Ström att kvinnomisshandel stjälar uppmärksamhet i den offentliga debatten från de egentliga offren, då det enligt honom är ”män [som] är det kön som drabbas mest av våld” (s 51). Argumentet baseras på statistik från BRÅ som visar att 60 procent av dem som drabbas av våld är vuxna män. Om man likställer alla typer av våld och inte tar i beaktande fysiska förutsättningar för effektivt motvärn, så har han helt rätt i att det är mest synd om männen. Men detta är naturligtvis en grov förenkling av verkligheten. Män och kvinnor utsätts i genomsnitt för olika typer av våld. Enligt offerundersökningar drabbas män av våld utomhus och förövaren är typiskt sett obekant, medan kvinnor främst drabbas av våld inomhus där förövaren är nära bekant – se BRÅ (2008). Det är svårt att säga vem som drabbas värst av våld, men om någon slutsats ska dras föredrar nog flertalet att den baseras på mesta möjliga information. BRÅs studie från 2009 med intervjuer av ett representativt urval av den svenska vuxna befolkningen (mer än 35 000 personer deltog under tre års tid) torde ge en god bild av situationen. Precis som Pär Ström citerar kommer den fram till att det ”våld som riktas mot kvinnor är oftare upprepat, tenderar dessutom att vara grövre och resulterar i fler negativa konsekvenser för den som drabbas” (BRÅ 2009, s 6).

Vidare kan man fråga sig om det våld som kvinnor utövar verkligen är så omfattande som Pär Ström påstår (s 56). En snabb titt på statistiken visar att domstolarna inte delar hans uppfattning: under 2010 utgjorde män 94 procent av de dömda för grov misshandel – se BRÅ (2011, s 16). Av de misstänkta för alla typer av våldsbrott utgör vuxna män 80 procent. Så inte bara slår män kvinnor, de slår även män och de står utan tvekan för det grövsta våldet. Att mot den bakgrunden göra som Pär Ström och citera en lösryckt mening ur ett uttalande av en BRÅ-forskare (”Tre av fyra kvinnor som utövar våld använder sig av något att slå med. För män är den siffran en av tre”) för att visa på att kvinnors våld är omfattande, blir bara ett ytterligare exempel på Pär Ströms selektiva och manipulativa användande av statistik.

Vi får intrycket att han i detta kapitel försöker vrida statistiken för att skapa en bild av att kvinnor minsann är minst lika våldsamma som män. Innebär detta att han menar att det inte skulle finnas några könsskillnader vad gäller våldsamhet? I så fall står detta kapitel i underlig kontrast mot den linje han driver i kapitel 1, nämligen att det faktiskt finns typiskt manliga och kvinnliga beteenden där ett exempel på det senare är att ”kvinnor är mer empatiska och omhändertagande” (s 11)? Motsättningen mellan kapitel 1 och kapitel 4 är ytterligare en inkonsistens i Ströms argumentation.

Sammanfattningsvis: hur man än vrider och vänder på statistiken går det inte att få till att det skulle vara en myt att män slår kvinnor såsom Pär Ström hävdar. Män slår nämligen mest, oavsett offrets kön.

	Sammanboende småbarns- föräldrar		Sammanboende med barn äldre än 7 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arbets tid (inkl arbetsresor)	7,23	8,37	7,49	8,20
Hemarbete	5,46	3,56	4,21	3,11
Totalt	13,09	12,33	12,10	11,31

Tabell 1
Sysselsattas genom-
snittliga tid för
förvärvsarbete res-
pektive hemarbete
år 2000/2001. Tim-
mar och minuter per
dygn. Befolkningen
20-64 år

Källa: Tidsanvändningsundersökningen 2000/2001, SCB.

5. Kvinnor dubbelarbetar

I kapitel 5 vänder sig Pär Ström mot den ofta framförda åsikten att kvinnor i högre utsträckning än män "dubbelarbetar", dvs kvinnan förvärvsarbetar och bär samtidigt det tyngsta ansvaret för hemmet och barnen. För att vederlägga detta påstående använder han SCBs Tidsanvändningsundersökning. Enligt Pär Ström framgår av undersökningen att kvinnor visserligen utför mer hemarbete, men att detta mer än övervägs av att män i genomsnitt gör en större insats på arbetsmarknaden. Räknar man den totala genomsnittliga arbetsinsatsen för befolkningen finner man att män i genomsnitt arbetar 8 timmar och 16 minuter, medan kvinnor bara arbetar 7 timmar och 57 minuter. Män arbetar således i genomsnitt 19 minuter mer om dagen än kvinnor – männen borde vara mer missnöjda än kvinnorna, men det är de inte.

Man kan ha flera invändningar mot detta resonemang. Till exempel är tidsanvändningen för hela befolkningen inte relevant. Utöver tidsanvändningen för hela befolkningen (20-84 år), som Pär Ströms jämförelser hänför sig till, redovisar SCB även data separat för individer i olika stadier av livscykeln. Den grupp som har högst relevans för Ströms påståenden är sysselsatta sammanboende med barn: denna grupp delar ju sin tid mellan förvärvsarbete och omfattande hemarbete. Tabell 1 ovan visar jämförelserna för småbarnsfamiljer respektive familjer med barn äldre än sju år. Det framgår tydligt av tabellen att kvinnorna i båda grupperna ägnar markant längre tid åt hemarbete. Kvinnorna arbetar totalt nästan 40 minuter längre i båda de studerade grupperna.

Mot slutet av kapitel 5 medger Pär Ström en orättvisa mellan könen: män kommer i kraft av att de yrkesarbetar i genomsnitt att få högre pension i det allmänna systemet. Detta är inget problem om alla lever hela livet med samma partner, eftersom man i regel delar alla inkomster lika inom hushållet. En orättvisa uppstår om paret skiljer sig. Kvinnan kommer inte att få ta del av mannens högre pension. Enligt Ström är dock denna lilla återstående orättvisa lätt fixad: man kan ändra lagen så att alla pensionsrättigheter delas mellan makarna. Han glömmer att männen i genomsnitt under sitt yrkesliv hunnit bygga upp mer yrkesspecifikt humankapital, vilket ger högre arbetsinkomster under den återstående tiden på arbetsmarknaden. Denna orättvisa är inte lika lätt att fixa genom att ändra i lagen.

6. Kvinnor får sämre sjukvård

Kapitlet inleds med att det finns en utbredd uppfattning att utprovning av läkemedel framför allt görs på män och hänvisar till att Läkemedelsverket informerar på sin hemsida att så inte är fallet. Som andra punkt tar Pär Ström upp att kvinnor ofta anses få sämre hjärtsjukvård och han citerar två källor som motsäger detta: en DN-debattartikel skriven av 15 hjärtläkare och en TT-artikel som beskriver en doktorsavhandling vid Umeå universitet. Härnäst refereras ett antal källor som anger att kvinnor söker vård, är sjukskrivna och får läkemedel utskrivna i högre grad än män och att Cancerfonden ger dubbelt så mycket pengar till forskning om bröstcancer som prostatacancer. Den slutsats som dras är att kvinnor inte diskrimineras i sjukvård eller forskning, möjligen diskrimineras i stället män i forskning.

Diskussionen om eventuell negativ särbehandling av kvinnor vid läkemedelsutprovning har varit livlig under många år och frågan är inte så enkel som Pär Ström vill göra gällande. I USA har sedan början av 1990-talet den amerikanska statliga medicinska forskningsmyndigheten *National Institutes of Health* verkat för att öka andelen kvinnor som deltar i kliniska prövningar av läkemedel.¹⁰ För tester på friska försökspersoner ses en liknande utveckling i Sverige, vilket bl a framgår av Läkemedelsverkets statistik över könskillnader i läkemedelsprövningar från 1990, 1995 och 2000. Dock finns här en obalans mellan könen och fortfarande år 2000 gjordes 30 procent av testerna på friska försökspersoner enbart på män medan mindre än fem procent gjordes enbart på kvinnor – de resterande 65 procenten gjordes på både män och kvinnor.¹¹

Det är alltså svårt att övertygas av Per Ströms avfärdande av hela problemkomplexet som en myt. En mer rimlig bild är att kvinnor tidigare varit underrepresenterade i läkemedelsprövningar men att de senaste 20 årens utveckling framgångsrikt motverkat detta. Det råder dock fortfarande oenighet om vad som är ”rätt” nivå och huruvida denna nåtts. Till exempel publicerade tidskriften *Nature* under sommaren 2010 flera artiklar som argumenterar för att kvinnor är underrepresenterade i biomedicinsk forskning (även vid forskning på djur) och att de missgynnas av detta – en av dessa menar även att representationen av gravida kvinnor bör ökas.¹² Utan att ta ställning till vad som är rätt och fel i denna fråga kan man ändå se att Ström inte ger en rättvisande bild av forskningsläget.

I kapitlet för Pär Ström fram ett antal exempel som han anser visar att män får sämre vård än kvinnor, såsom att kvinnor får mer antibiotika än män fast infektioner är vanligare bland män och att det skrivs ut dubbelt så mycket antidepressiva medel till kvinnor som till män. Visar detta att män missgynnas? Slutsatsen är inte uppenbar och vi har inte den medicinska kompetens som skulle göra det möjligt att granska detta. Såvitt vi vet har inte Pär Ström det heller och givet hans selektiva argumentationsteknik i samband med de övriga ”myterna” tvivlar vi på hans slutsats även här.

¹⁰ Se t ex Drye m fl (2010).

¹¹ Se Läkemedelsverket (2004).

¹² Se Kim m fl (2010), Baylis (2010) och Zucker och Beery (2010).

7. Avslutande kommentarer

Vi har visat att forskningen inte är så entydig som Pär Ström vill göra gällande på något av de områden som han tar upp. Vi kanske inte tolkar jämställdhetsdebatten på samma sätt som Pär Ström, men det är inte det vi tycker är problemet med boken. Tvärtom är det bra att olika föreställningar om samhället granskas. Men om man ska hänvisa till vetenskapen som grund så bör man vara noga med att dels ha ordentligt på fötterna, dels vara saklig och opartisk i urval och tolkning av vetenskapliga resultat. Pär Ström har tyvärr – trots sina formuleringar om att ”sann jämställdhet kan bara byggas på sanningens grund” (se t ex s 7 och s 81) – brustit i båda dessa avseenden i sin bok.

Altonji, J G och R M Blank (1999), ”Race and Gender in the Labor Market”, i Ashenfelter, O och D Card (red), *Handbook of Labor Economics*, vol 3C, Elsevier Science, Amsterdam.

Baylis, F (2010), ”Pregnant Women Deserve Better”, *Nature*, vol 465, s 689-690.

BRÅ (2008), *Brottsutvecklingen i Sverige fram till 2007*, Rapport 2008:23, BRÅ, Stockholm.

BRÅ (2009), *Väld mot kvinnor i nära relationer*, Rapport 2009:12, BRÅ, Stockholm.

BRÅ (2011), *Personer misstänkta för brott. Slutlig statistik för år 2010*, BRÅ, Stockholm.

Drye, L T, J L Meinert och C L Meinert (2010), ”Gender Indexing in Publications of Clinical Trials: 1991-2008”, *Clinical Trials*, vol 7, 677-685.

Goldin, C och C Rouse (2000), ”Orchestrating Impartiality: The Impact of ‘Blind’ Auditions on Female Musicians”, *American Economic Review*, vol 90, s 715-741.

Kim, A M, C M Tinggen och T K Woodruff (2010), ”Sex Bias in Trials and Treatment Must End”, *Nature*, vol 465, s 688-689.

Läkemedelsverket (2004), ”Inte bara brandmän – könsfördelning och könsskillnader i kliniska läkemedelsprövningar”, *Information från Läkemedelsverket*, årg 15, nr 3, s 9-10.

Machin, S och T Pekkarinen (2008), ”Global

Sex Differences in Test Score Variability”, *Science* vol 322, s 1331-1332.

McGlone, M H och J Aronson (2006), ”Stereotype Threat, Identity Salience, and Spatial Reasoning”, *Journal of Applied Developmental Psychology*, vol 27, s 486-493.

Meyersson, E och T Petersen (1997), ”Är kvinnor utsatta för lönediskriminering?”, *Ekonomisk Debatt*, årg 25, nr 1, s 17-23.

Meyersson, E och T Petersen (2006), ”Is There a Glass Ceiling for Women in Sweden? Life Cycle and Cohort Effects 1970-1990”, i Blau, F D, M C Brinton och D B Grunsky (red), *The Declining Significance of Gender?*, Russell Sage, New York.

Pope, D G och J D Sydnor (2010), ”Geographical Variation in the Gender Differences in Test Scores”, *Journal of Economic Perspectives*, vol 24, s 95-108.

SCB (2000/2001), ”Tidsanvändningsundersökningen 2000-2001”, http://www.scb.se/Pages/Product___12223.aspx.

Zucker, I och A K Beery (2010), ”Males Still Dominate Animal Studies”, *Nature*, vol 465, s 690.

Wennerås, C och A Wold (1997), ”Nepotism and Sexism in Peer-review”, *Nature*, vol 387, s 341-343.

REFERENSER